

Norges Bondelag,
Næringspolitisk avdeling.

Vår saksbehandler
Ludvig Bjerke-Narud
62 55 53 14

Vår dato
2010-03-02
Deres dato

Vår referanse 2009/00861/017
Arkiv: 414
Deres referanse

Innspill fra Hedmark - ny landbruksmelding.

Styret i Hedmark Bondelag hadde en foreløpig drøfting av innholdet i den nye landbruksmeldinga – på bakgrunn av de skisser som har vært antydnet – på sitt styremøte 16. februar 2010. Vi vil med dette grunnlag gi uttrykk for noen hovedsynspunkter som kom fram i debatten.

Utgangspunktet for ei ny landbruksmelding må være norsk matproduksjon. Den nye stortingsmeldinga må sette konkrete mål for både matproduksjon og eventuelt andre oppgaver samfunnet ønsker at landbruket skal levere. De konkrete målene må defineres både på kort og lang sikt og avveies i forhold til forventet utvikling i verdens totale behov for økt matproduksjon de neste 40-50 årene. Hensynet til norsk sjølforsyningsgrad må veie tungt og den må målfestes. Vurderinger i forhold til distriktpolitikk og bosetting vil komme som en naturlig del av de langsiktige målene for norsk matproduksjon. Med bare tre prosent oppdyrket areal totalt i Norge, i en situasjon der det er behov for å øke matproduksjonen, sier det seg selv at vi må øke det dyrkbare arealet i Norge. Ved å sikre landbruket lønnsomme og stabile rammebetingelser vil mange av de samfunnsmessige oppgavene og verdiene komme som en naturlig konsekvens av levende lokalsamfunn over hele landet. Den nye stortingsmeldinga må våge å mene noe om struktur og hva slags landbruk vi skal ha hvor i Norge, og kanskje også våge å si hvor i Norge det ikke er samfunnsøkonomisk forsvarlig eller ønskelig å drive matproduksjon. Likevel kan det være andre hensyn, som for eksempel til turisme, som gjør at arealer som ikke egner seg til matproduksjon, likevel ønskes holdt i hevd på et eller annet vis. Dersom det settes konkrete mål for omfanget på norsk matproduksjon og et mål for hvor mye den skal økes de neste 40-50 årene, vil det bli fart på både nydyrking, økt interesse for vedlikehold og oppgradering av eksisterende dyrket mark og en større forståelse for å unngå å omdisponere dyrket mark til andre formål.

Den nye stortingsmeldinga må ta for seg hele verdikjeden fra jord til bord. Den må også omhandle tilleggsnæringer og rammebetingelser for dette, men hovedfokus må og skal være på matproduksjon og lønnsomheten i denne.

Fylkeslaget vil understøtte følgende:

- Hedmark Bondelag mener at matproduksjon er fundamentet for hele landbrukets eksistens. Det må være enhver nasjons selvskrevne plikt og rett å dekke mest mulig

av eget matbehov gjennom egen produksjon. I kommende tiår med befolkningsøkning og økt behov for mat, vil dette bli mer og mer aktuelt i et globalt perspektiv. Like viktig er det at maten produseres på en energi-, klima- og miljømessig god måte. I denne sammenheng er det også like viktig at vi er sjølforsynte i størst mulig grad med alle ingredienser som inngår i foret til våre husdyr.

Hedmark Bondelag mener at det i ei ny landbruksmelding må konkretiseres et mål for sjølforsyning. I de senere år har det vært mer generelle formuleringer på dette punkt, men vi mener det er viktig å ha mer forpliktende formuleringer – f.eks 70% av det totale forbruk av jordbruksprodukter på kaloribasis. I tillegg må jo dette konkretiseres for hver enkelt produksjon.

- Et helt sentralt spørsmål i ei landbruksmelding mener vi knytter seg til rekrutteringa til næringa. Uten at ungdommen har tro på landbruket i framtida, går næringa en dyster tid i møte. Derfor må rekruttering, utdanning og kompetansebygging understrekes sterkt, og da må meldinga innholde offensive og positive mål for landbruket framover. Hvis ikke tar ikke ungdom utdanning innenfor landbruk, og gårdsbrukene blir i beste fall bare en boplass, mens landbruksarealene leies bort. Et ufravikelig krav for å skape en tro på framtida i bondeyrket, henger sammen med produksjonsmål, men i enda større grad inntektsmål.
- Anvendelse av arealene og bruken av jordbruksarealene mener Hedmark Bondelag er et helt sentralt spørsmål i en framtidig landbrukspolitikk. I de senere åra har det vært en utrolig sterk strukturutvikling i norsk landbruk i retning av større, men færre enheter. Fram til i dag har arealene i stor grad blitt brukt, men vi ser stadig eksempler på arealer som går ut av drift – spesielt i distriktene. Når så liten del av vårt totalareal er jordbruksarealer, må de oppdyrka arealene tas vare på. Dette har sammenheng med en aktiv og god landbrukspolitikk, men det har også i stor grad sammenheng med en restriktiv bruk av dyrket jord generelt i samfunnet – til utbygging av vei/bane, til boliger/næringsområder osv.
- Landbruket må sikres rammebetingelser som gir grunnlag for å forrente nødvendig kapital til vedlikehold, videreutvikling og nysatsning. Dersom økonomien i landbruket er sunn, vil næringen også kunne skaffe seg den nødvendige kapital i konkurranse med annet næringsliv. I dag er det mange gårdsbruk som sliter med et eldre og til dels utdatert driftsapparat og som ikke finner det forsvarlig økonomisk å investere i nybygg/nyinvesteringer pga at inntjeningen er for dårlig. Inntil økonomien er tilfredsstillende, må landbruket få tilgang på kapital fra offentlige kredittforetak gjennom offensive næringsstrategier. Det må gis investeringstilskudd og lån til gunstige lånevilkår.
- Norsk landbruk har hatt som mål å forsyne det norske markedet i så stor grad som mulig. Det har nok vært gjort forsøk på en del eksportsatsning, men i en meget begrenset målestokk. Det er vel nesten bare produksjonen av Jarlsberg-ost som har fått et visst omfang. Import av landbruksvarer fra EU 3-4 dobles i løpet av noen år, mens eksporten bare har hatt en meget beskjeden økning. For at importøkningen ikke skal medføre nedlegging av matproduksjonen i Norge, må det satses betydelig

Vår dato
2010-02-23

Vår referanse
2009/00861/017

mer på eksport. Hedmark Bondelag mener at norsk landbruk framover må være atskillig mer offensive i sin eksportstrategi. Vi mener det er muligheter med det mangfold og de kvaliteter som norsk landbruk kan by fram. Det er spørsmål om en langsiktig satsning, innsalg og markedsføring.

- Et helt avgjørende hovedpunkt i et mål for landbruket framover, er å bedre økonomien. Det må derfor arbeides intenst med å sette et konkret inntektsmål. Vi ser ikke bort fra at for å nå et konkret mål om noen år, så må hele meldinga ende opp i et opptrappingsvedtak for inntektsutviklingen i landbruket.

Vennlig hilsen

Vidar Julien (s)
Leder

Ludvig Bjerke-Narud